

Strategia Rozwoju szkół doktorskich na lata 2026–2029

projekt do konsultacji ze Wspólnotą Uczelni

Obszar strategiczny I: Badania naukowe

I.1. Integracja działań związanych ze współpracą szkół doktorskich z instytutami w zakresie kształcenia i rozwoju naukowego/artystycznego doktorantów i doktorantek

Zadaniem szkół doktorskich jest kształcenie doktorantów i doktorantek; badania naukowe i działalność artystyczna prowadzone są przez nich/nie w ramach instytutów, do których są przypisani/przypisane. Doktoranci mogą wspierać zespoły badawcze, ich publikacje i projekty artystyczne podlegają ewaluacji w ramach dyscyplin naukowych i artystycznych, stanowią też potencjalną młodą kadrę naukową UŚ. Dla szkół doktorskich ważnym strategicznie zadaniem jest usprawnienie współpracy z instytutami w zakresie wspierania badań naukowych/działalności artystycznej doktorantek i doktorantów.

Szkoły odpowiedzialne są za rekrutację, program kształcenia, który powinien stanowić teoretyczne i praktyczne zaplecze dla pracy naukowej lub artystycznej, przydzielają fundusze na badania lub projekty artystyczne, na konferencje i kwerendy naukowe, a także wspierają tzw. działania projakościowe, przyznając dodatki do stypendiów doktoranckich. Jako że szkoły doktorskie i instytuty badawcze/artystyczne wspólnie odpowiedzialne są za młode kadry, ważnym zadaniem jest zacieśnienie współpracy szkół z instytutami w każdym z wymienionych wyżej zakresów. Sposobem usprawnienia tej komunikacji mogłoby być na przykład powołanie pełnomocników ds. współpracy ze szkołami lub regularne spotkania kadry zarządzającej szkołami z dyrekcjami instytutów.

Zadania szczegółowe:

1. Zacieśnienie w wymiarze instytucjonalnym i funkcjonalnym współpracy szkół doktorskich z instytutami w sposób umożliwiający realizację opisanych wyżej założeń.

I.2. Wspieranie finansowania badań naukowych oraz rozwoju naukowego i artystycznego doktorantów i doktorantek

Kilka razy w roku szkoły doktorskie organizują wśród doktorantek i doktorantów konkursy na środki niezbędne do finansowania badań naukowych i działalności artystycznej. Szkoły aktywnie pozyskują fundusze: z programów ministerialnych i z funduszy europejskich.

Zadania szczegółowe:

1. Aplikowanie szkół doktorskich o środki zewnętrzne (granty, środki instytucji zewnętrznych, otoczenia społeczno-gospodarczego, stypendia).

2. Zwiększenie efektywności pozyskiwania środków zewnętrznych przez doktorantów/doktorantki (ulepszanie programu kształcenia w zakresie pozyskiwania grantów; kampanie informacyjne o sposobach finansowania badań).

Obszar strategiczny II: Osoby studiujące i kształcenie

II.1. Indywidualizacja kształcenia doktorantów i doktorantek

Program kształcenia w szkołach doktorskich w UŚ w znacznej mierze dostosowany jest do indywidualnych potrzeb doktorantów/doktorantek, szkoły powinny jednak zadbać o jeszcze dalej idącą indywidualizację, szczególnie w powiązaniu z badaniami naukowymi lub działalnością artystyczną doktorantów/doktorantek. Będziemy więc doskonalić program w zakresie przedmiotów specjalistycznych i fakultatywnych, tak żeby maksymalnie spełniał on oczekiwania osób doktoryzujących się w UŚ.

Ważnym zadaniem na najbliższe lata wydaje się także dostosowanie programu kształcenia do potrzeb osób planujących przyszłe zatrudnienie na uczelniach czy jednostkach B+R. Ten rodzaj kariery zawodowej wymaga uzyskania dodatkowych – poza czysto merytorycznymi – kompetencji, szkoły planują zatem wzbogacić program o fakultatywne zajęcia pozwalające uzyskać tego rodzaju kompetencje.

Zadania szczegółowe:

1. Doskonalenie projektu powiązania treści w programie kształcenia z badaniami doktorantów/doktorantek (w szczególności dopracowywanie systemu zajęć specjalistycznych i fakultatywnych, zwiększenie przepływu informacji dotyczących tematyki badań doktorantów na poziomie szkoły doktorskie – prowadzący zajęcia).
2. Uzupełnienie programu kształcenia o zajęcia doskonalące kompetencje niezbędne w pracy na uczelni i w innych jednostkach typu B+R: kompetencje dydaktyczne, kompetencje w pozyskiwaniu środków na badania naukowe i zarządzaniu projektami naukowymi, kompetencje miękkie itd.

II.2. Doskonalenie ewaluacji kształcenia w szkołach doktorskich

Celem jest zbudowanie spójnego, transparentnego i skutecznego systemu ewaluacji kształcenia doktorantów, który wspiera podnoszenie jakości kształcenia oraz zgodność z przepisami prawa i standardami krajowymi i międzynarodowymi. Ewaluacja ma stać się narzędziem rozwoju, a nie tylko kontroli.

Zadania szczegółowe:

1. Opracowanie i wdrożenie systemu ewaluacji kształcenia doktorantów zgodnego z wyżej opisanymi założeniami.

2. Dopracowanie systemu ankietowania związanego z jakością kształcenia w szkołach doktorskich.
3. Raportowanie zbiorcze ewaluacji – dla społeczności szkół doktorskich.
4. Uzyskanie pozytywnej oceny w ewaluacji jakości kształcenia w szkole doktorskiej przeprowadzanej przez Komisję Ewaluacji Nauki.

Obszar strategiczny III: Kadra

III.1. Zapewnienie wsparcia administracyjnego doktorantów i doktorantek w biurach szkół doktorskich na poziomie umożliwiającym realizację wszystkich zadań strategicznych

Mając świadomość, że rozwój naukowy doktorantów i doktorantek wymaga szerokiego wsparcia organizacyjnego, szkoły doktorskie podejmują starania o zagwarantowanie sobie właściwej kadry pomocniczej/administracyjnej. Zadania w tym zakresie polegają na zapewnieniu racjonalnej liczby osób zatrudnionych w przestrzeni administracyjnej szkół oraz na zatrudnianiu osób o najwyższych kompetencjach, niezbędnych do wykonywania złożonych zadań administracyjnych i stałym doskonaleniu kompetencji osób już w szkołach zatrudnionych. W polu widzenia szkół doktorskich stale pozostają warunki pracy (w tym lokalowe) pracowników, które są równocześnie miejscem rozwiązywania problemów pojawiających w trakcie kształcenia doktorantów i doktorantek.

Zadania szczegółowe:

1. Ewaluacja zadań realizowanych przez kadrę administracyjną SD w celu efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów.
2. Zapewnienie szkołom doktorskim stałego wsparcia administracyjnego związanego z kompleksową obsługą doktorantów i doktorantek niepolskojęzycznych.
3. Zapewnienie w biurach szkół doktorskich zatrudnienia co najmniej na obecnym poziomie.

Obszar strategiczny IV: Wpływ społeczny

IV.1. Zwiększenie współpracy w ramach sieci naukowych i środowiskowych, w których funkcjonuje UŚ, oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym

W tym zadaniu zasadnicze znaczenie ma prowadzenie bieżąco aktualizowanych oraz czytelnych kampanii informacyjnych (np. za pomocą stron internetowych szkół doktorskich, także w języku angielskim, odpowiedniego newslettera). Szkoły zamierzają również zaprojektować ścieżkę kształcenia dla osób, które planują uzyskać w naszej uczelni (lub poza nią) doktorat w trybie eksternistycznym. Byłyby to odpłatne zajęcia zapewniające przede wszystkim przygotowanie metodologiczne, a więc zajęcia prowadzone w trybie seminaryjnym.

Zadania szczegółowe:

1. Koordynowanie, monitorowanie i motywowanie doktorantów i doktorantek do uczestnictwa w programach strategicznych UŚ (Program Naukowy dla Śląska, Nowa Koncepcja Studiów, Zielona Strefa Nauki, Kampania Eksperyment, Sieciowe Centrum Nauki, Sojusz z otoczeniem gospodarczym).
2. Zwiększenie widzialności efektów badań naukowych doktorantów i doktorantek oraz ich aktywności nastawionej na współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w regionie i w kraju (najważniejsze badania, publikacje i granty umieszczane na poświęconych im podstronach szkół doktorskich).
3. Przygotowanie oferty edukacyjnej dla osób realizujących doktoraty w trybie eksternistycznym.

Obszar strategiczny V: Współpraca z otoczeniem międzynarodowym

V.1. Osiągnięcie wyższego poziomu umiędzynarodowienia szkół doktorskich

Pracownicy szkół doktorskich mają świadomość, że współpraca naukowa przyspiesza rozwój nauki i zwiększa jej efektywność. Z tego względu szkoły muszą przedsięwziąć środki umożliwiające doktorantom i doktorantom efektywniejszą niż dotąd wymianę wiedzy i doświadczeń między nimi a naukowcami z różnych zagranicznych jednostek badawczych, a także skuteczniejsze pozyskiwanie zagranicznych kandydatów. Zadaniu temu sprzyjać mają nastawione na zagranicę strategie marketingowe, partnerskie i działające z obopólną korzyścią umowy z zagranicznymi uniwersytetami, reguły wyboru zagranicznych promotorów i tutorów, wybrane przedmioty kształcenia, polityka szkół doktorskich w zakresie finansowania udziału w konferencjach czy też premiowanie współpracy naukowej w konkursach organizowanych dla doktorantów i doktorantek.

Zadania szczegółowe:

1. Promocja szkół doktorskich UŚ za granicą.
2. Zwiększenie liczby aktywnych umów międzynarodowych (indywidualnych i pomiędzy poszczególnymi uniwersytetami) dotyczących wspólnego kształcenia doktorantów.
3. Intensyfikacja współpracy w ramach T4EU.
4. Poszerzenie oferty zajęć w języku angielskim.
5. Promowanie włączania kadry z zagranicy w statutową i bieżącą działalność szkół doktorskich (np. współpromotorstwo, wymiana akademicka, prowadzenie zajęć, tutoring).